[2023] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 847: 2023 ਆਈ.ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਸੀ 894

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ ਰਾਓ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2504/2023) ਅਕਤੂਬਰ 09,2023

[ਐੱਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ; ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਐਸ. ਐਸ. 397, 227, 401 – ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਃ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੱਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੱਥ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ-ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਮੱਗਰੀ-ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਜਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ- ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10, 7]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਸੈਕਸ਼ਨ 227 - ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ - ਕੋਡ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ -

ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ - ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਅਧੀਨ 227 ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਲਈ. [ਪਰਾ 8, 9]

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 - ਸੈਕਸ਼ਨ 397 - ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ-ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਈ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਐਸ. ਐਸ. 397, 227, 401 – ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੂ/ਐੱਸ 397/401 ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀਃ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ-ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ-ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ-ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਖਾਂ ਧੋਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15-18]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਸੋਮ ਨਾਥ ਥਾਪਾ (1996) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 659: [1996] 1 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 189; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਸੋਨੀ (2000) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ.

338; ਅਮਿਤ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ (2012) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 460: [2012] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 988-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ - ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਡੀਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਯਾਨੀ ਭੱਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ।

ਸ਼ਮਿਕ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੰਜਨਵਾਲਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

1. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'IO') ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਮਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਰੋਤ ਸੀ, ਆਮਦਨ ਦਾ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 13.04.2016 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 2016 ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 387 ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, 11.01.2018 ਦੇ ਅਪ੍ਰਯੋਗਿਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮਿਤੀ 05.03.2015 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਬਿਓਰੋ, ਆਨੰਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 17.06.2015 ਉੱਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

3. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ 2005 ਤੋਂ 2011 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬੋਰਸਦ ਟਾਊਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ 1,15,35,319/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 32,68,258/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਦੇ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

4. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ (ਅਨੁਲਗ ਪੀ-29) Cr.P.C ਦੀ ਧਾਰਾ 228 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, 13.08.2014 ਮਿਤੀ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ,

ਆਈ. ਓ. ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਈ. ਓ. ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

5. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏਃ

(a) ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ, ਮਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ;

(b) ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ Rs.10 ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਤੱਥ ਵੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(c) ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸਤ, ਇਲਿਆਸ਼ਭਾਈ ਅਤੇ ਨਿਤੇਸ਼ਭਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(i) ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਾਰਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ, ਪਿਤਾ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹਨ।

(5) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੋਵਿੰਗ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਦੋਵਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਸਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 13.04.2016 (ਅਨੁਲਗ ਪੀ-30) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅੰਤ

7. ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਜਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਈ. ਓ. 10 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੱਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ (2014) 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 709 ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈਃ

“29. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਡੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਡਾਕਘਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੱਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁੱਲ' ਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕੀ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮਿੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ”

11. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 227 Cr.P.C ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ "ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ" ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
12. ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੋਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਨਾਥ ਥਾਪਾ (1996) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 659 ਅਤੇ ਐੱਮ. ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਜ ਲਾਲ ਸੋਨੀ (2000) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 338 ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ

ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ' ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ।

13. ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਈ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

“12. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਤ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਕਲਾਸਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਨਤ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੈ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 228 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।

“27. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਵਧੀਆ ਲਾਈਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਧਾਰਾ 397 ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਃ 27.1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਓਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 228 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। 27.2. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬੇਲੋੜੇ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇੰਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਤਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

27.3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲਾ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ

ਨਹੀਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 27.9. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਆਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

27.13. ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਹੈ। " 15. ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

16. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ,

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ-ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੌਥਾ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇ ਉਧਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਤੀ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈਃ 05.03.2015 ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

17. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੁਮਨ ਸਿਟੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 7, ਪਲਾਟ No.19, ਸੈਕਟਰ-11 ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਖਾਂ ਧੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਮਿੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰੂਤੀ ਵੈਗਨ-ਆਰ ਕਾਰ, ਐਕਟਿਵਾ ਸਕੂਟਰ, ਘਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 387/2016 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 11.01.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 13.04.2016 ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰੇਗੀ। ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate